

EINDVERSLAG INFORMATIEFASE

Aan: Gemeenteraad van Voorschoten
Van: Informateur Arjen Verkaik
Onderwerp: Eindverslag informatiefase na gemeenteraadsverkiezingen
Datum: 20 april 2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 21 maart ontving ik het verzoek om als informateur Voorschoten te onderzoeken welke mogelijke coalities na de gemeenteraadsverkiezing van 16 maart jl. gevormd zouden kunnen worden. Een bijzondere opdracht voor een mooie gemeente.

Opdracht

De opdracht aan mij is om de mogelijkheden te onderzoeken voor een *brede coalitie teneinde bij te dragen aan stabiel bestuur* voor Voorschoten. Subvragen hierbij zijn samengevat:

- wat zijn de belangrijkste onderwerpen die deze periode moeten worden aangepakt
- wat voor type akkoord wensen de partijen als leidraad voor de komende bestuursperiode.
- Welke bezwaren in samenwerking tussen partijen of over verschillende onderwerpen bestaan er

De aanpak

Ik heb gesprekken gevoerd met een delegatie van alle in de gemeenteraad gekozen fracties, steeds 2 personen per gesprek. Hierbij wil ik de gesprekspartners danken voor de prettige en vooral openhartige gesprekken die we voerden.

In één gespreksronde heb ik met alle fracties gesproken. In die gesprekken heb ik gevraagd naar de duiding van de verkiezingsuitslag, mogelijke coalities en de eigen rol van een fractie daarin en aandachtspunten voor de inhoud van het coalitieakkoord. In vervolg gesprekken met een aantal fracties heb ik de positie van die fracties nader verkend om tot een advies te kunnen komen.

Politiek is mensenwerk. De interpersoonlijke relaties moeten op respect en wederzijds vertrouwen zijn gebaseerd. Daarmee bestuur je de gemeente, de Raad vanuit haar kaderstellende en controlerende rol en het College als uitvoeringsorgaan van de Raad. In alle gesprekken ben ik daarom uitvoerig ingegaan op de mensen van de eigen partij en die van andere partijen. Dit om een stevig fundament te leggen voor het wederzijds respect en vertrouwen.

Inhoud gesprekken

Met alle fracties heb ik open en constructieve gesprekken kunnen voeren. Ik voelde betrokkenheid bij Voorschoten, ik voelde wortels in de samenleving en ik voelde de wil om met elkaar tot een constructief politiek bestuur in Voorschoten te komen. Maar ik kwam ook bij alle partijen frustratie tegen over het gebrek aan besluitkracht van Raad en College de afgelopen vier jaar. Alle fracties willen hier verandering in aanbrengen. Voor deze verandering werd met name naar andere partijen en personen gekeken. Mijn analyse uit de gesprekken is dat de verhouding tussen Raad en College, de onderlinge verhouding tussen de politieke partijen en het ontbreken van vertrouwen tussen personen, allemaal hebben bijgedragen aan gebrek aan besluitkracht in Voorschoten. U dient zich dit allemaal zelf aan te trekken. U kunt en moet dit met elkaar veranderen!

Uitslag verkiezingen

De meeste partijen vinden dat met de verkiezingen weinig veranderd is in de politieke samenstelling van de Raad en interpreteren de uitslag als een beloning van de kiezer voor hun bijdrage in de afgelopen raadsperiode.

De VVD is zijn (rest)zetel kwijtgeraakt aan de lokale partij(en) van Voorschoten. De VVD blijft in aantal stemmen de grootste partij van Voorschoten. De lokale partij(en), nu Voorschoten Lokaal, is de enige partij die een zetel wint. Het aandeel van stemmen op een lokale partij is in Voorschoten lager dan het landelijk gemiddelde.

Met deze uitslag is het logisch dat de VVD het initiatief neemt voor de coalitievorming. Als tweede partij van Voorschoten is Voorschoten Lokaal een serieuze coalitiepartner. De positie en kracht van Voorschoten Lokaal is voor de andere fracties onzeker. In de gesprekken ben ik hier op ingegaan. Het ging hierbij over twijfels over de betrouwbaarheid vanwege de geschiedenis van (leden van) de fractie. Ook kunnen de andere fracties Voorschoten Lokaal nog niet goed plaatsen in het politieke spectrum, wat het voor de andere fracties moeilijk maakt om de toegevoegde waarde van Voorschoten Lokaal in een coalitie in te schatten. Op de inbreng van de andere partijen heeft Voorschoten Lokaal goed gereageerd en zich als serieuze partner opgesteld.

Inhoud akkoord

Alle fracties zijn voorstander van een coalitieakkoord in plaats van een raadsakkoord. Daarbij wordt door een groot aantal fracties opgemerkt dat er moet worden geïnvesteerd in de relatie tussen Raad en College.

Bestuurskracht is het belangrijkste onderwerp dat alle partijen hebben genoemd als speerpunt voor de komende bestuursperiode. Een onderwerp dat zeker een plek moet krijgen in een coalitieakkoord. Bestuurskracht om besluiten te nemen, niet bang zijn voor tegengestelde meningen in de samenleving, doen wat nodig is!

Daarbij zijn de meest genoemde inhoudelijke onderwerpen:

- Woningbouw
- Maatschappelijke voorzieningen inclusief Multifunctionele Accommodatie (MFA)
- Duurzaamheid

Alle fracties geven ook aan dat participatie een belangrijk thema is. Op welke wijze deze participatie plaatsvindt dient per dossier afgewogen te worden. Omdat er over dit onderwerp goede en concrete ideeën leven in de Raad, kan ik me voorstellen dat de Raad hierover voor zaken die uiteindelijk ter besluitvorming naar de Raad zullen gaan aan de voorkant richting geeft aan het College. Hoe mooi zal het immers zijn als de Raad als democratisch gekozen vertegenwoordiger van de samenleving hier zijn stempel op drukt. En hoe mooi zou het zijn als hier ook vanuit de oppositie goed positie in wordt genomen.

Bovenstaande brengt mij tot de conclusie dat het coalitieakkoord een akkoord op hoofdlijnen moet zijn met duidelijke prioriteiten. Benoem de onderwerpen die in ieder geval aangepakt moeten worden. Omdat zowel de ambtelijke als financiële capaciteit beperkt is, zal er een prioritering moeten plaatsvinden in welke volgorde dossiers en ontwikkelingen worden uitgevoerd. Neem deze prioritering op in het coalitieakkoord. Spreek hierbij de belangrijkste financiële kaders af en werk dit uit in kadernota en begroting.

Verhouding Raad/College

Essentieel voor de bestuurskracht van de gemeente is een goede verhouding tussen Raad en College. De bestuurlijke verantwoordelijkheid, het wederzijds respect en de gun factor moeten leidend zijn in de samenwerking tussen Raad en College. Het zou goed zijn als ook van de partijen die niet deelnemen aan de coalitie, herkenbare punten in het coalitieakkoord terug zijn te vinden. Dit moet er toe leiden dat de discussie gaat over de verschillende oplossingsrichtingen die er voor vraagstukken bestaan en niet over wie heeft nu gelijk en wie niet. Want in de democratie heeft iedereen gelijk.

Mijn advies is dat de raad op strategische onderwerpen aan de voorkant kaders op inhoud en proces meegeeft voor de beleidsvoorbereiding. Uit de gesprekken maak ik op dat Voorschoten hier goede instrumenten voor heeft, maar dat die nog niet altijd worden toegepast. Deze instrumenten structureler toepassen draagt bij aan een goede relatie Raad – College. Het geeft ook de mogelijkheid om per strategisch dossier afspraken te maken over participatie. En tot slot: met elkaar bepalen wát de strategische dossiers zijn draagt bij aan de prioritering en daarmee de bestuurskracht. Hoe de raad dit vormgeeft, bijvoorbeeld met een raadsagenda, kan het presidium uitwerken.

Ik adviseer u om jaarlijks met elkaar te reflecteren hoe de bestuurskracht van de gemeente er voor staat. Bijvoorbeeld door bij iedere jaarafsluiting even stil te staan bij de bestuurscultuur en de verhouding binnen en tussen Raad en College.

Advies

Uitgaande van de verkiezingsuitslag en voorgaande overwegingen stel ik uw Raad voor om de volgende fracties te vragen om in gesprek te gaan over een op te stellen coalitieakkoord en het te vormen College:

- VVD
- Voorschoten Lokaal
- CDA
- D66

Dit gesprek moet leiden tot een coalitieakkoord op hoofdlijnen met inachtneming van de hiervoor genoemde beschouwingen.

Deze coalitie levert een stabiele basis voor de gewenste versterking van de bestuurskracht. De keuze voor een coalitie met vier partijen komt voort uit de wens voor een brede coalitie en de opbouw van de zetelverdeling in de Raad (4x4, 1x3 en 2x1 zetel). Het feit dat de VVD de grootste partij is in Voorschoten en dat Voorschoten Lokaal als enige partij een zetel heeft gewonnen, maakt het voor mij logisch dat in ieder geval deze twee partijen deel uitmaken van de coalitie. De uitgesproken voorkeuren van de overige fracties leiden tot het aanvullen van deze twee partijen met het CDA en D66. De zo te vormen coalitie heeft een ruime meerderheid in de Raad. Programmatisch hebben deze partijen relatief veel overlap waarmee ook recht wordt gedaan aan de keuze die de kiezer heeft gemaakt op 16 maart.

Ondanks dat een College van drie wethouders in Voorschoten volstaat adviseer ik een College met 4 wethouders. De wethouders zullen de extra tijd en ruimte die zo ontstaat niet moeten gebruiken

om te sturen op details, maar om de ogen en oren van het gemeentelijk beleid in de samenleving te zijn en om als Voorschoten aanwezig en zichtbaar te zijn in de regio. Kortom niet op kantoor aanwezig maar in de samenleving!

Om met een realistisch haalbaar coalitieakkoord te komen adviseer ik de betrokken partijen gebruik te maken van ambtelijke ondersteuning zoals de concerncontroller. Ik adviseer u ook om gebruik te maken van een in gezamenlijkheid gekozen onafhankelijke formateur als gespreksleider, zodat u zich volledig kunt concentreren op de inhoud.

Mochten genoemde partijen niet tot een akkoord kunnen komen dan lijkt een coalitie van VVD, Voorschoten Lokaal, GroenLinks en D66 ook een mogelijkheid. De synergie tussen de partijen van de geadviseerde coalitie ervaar ik groter dan van deze combinatie van partijen. De formatie zal in dat geval weer van voor af aan moet beginnen, omdat GroenLinks niet halverwege op een rijdende trein kan stappen.

Tot slot

Ik sluit af met een persoonlijke reflectie. De schaalgrootte van Voorschoten is een zorgpunt als het gaat om de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening aan haar inwoners en bedrijven. Vanuit het Rijk worden steeds complexere dossiers lokaal neergelegd. Om dit aan te kunnen zult u de krachten moeten bundelen en de samenwerking met andere gemeenten moeten opzoeken. Bij vrijwel alle fracties mag niet over fusie met andere gemeenten worden gesproken. U wilt de goede kwaliteiten van Voorschoten behouden en bent bang deze kwijt te raken bij een schaalvergroting. Dit verplicht u om in het belang van uw inwoners in te zetten op een goede relatie met andere gemeenten in de regio. Deze zullen alleen met u willen meedenken en met u willen samenwerken als u een betrouwbaar en robuust bestuur vormt als Raad en College. Onthoud dit op het moment dat u bij onderlinge verschillen verdeeldheid gaat creëren door uw gelijk te willen krijgen, macht wilt uitoefenen of posities wilt behouden. Dit is niet in het belang van Voorschoten en haar inwoners!

Afsluitend wil ik de griffier, Bert Jan Urban, bedanken voor zijn inzet en ondersteuning. Ongeacht de dag van de week en het moment van de dag, Bert Jan was beschikbaar. Dank je wel!

Ik wens u allen veel energie en plezier om met elkaar de gemeente Voorschoten te besturen om haar inwoners en bedrijven een glansrijke toekomst te geven.